Ն 7172 1898 ՄԱՅԻՍ 2 ՃՈՒՄԱԱ ԻՐԹԷՍԻ 39ՐԴ ՍԷՆԷ ١٣١٥ ԶԻԼՀԻՃՃԷ ٢٣ Ն 7172

40 ՓԱՐԱ **Մանզումէի Էֆքեար** 40 ՓԱՐԱ

Սենէլիկի բաշրա իչին .... 60 ղռ.
Ալթը այլըգը իչին .... 60 »
Տ․ֆի․ բաժ առը իլէ կիտեն· 60 »

Սահիպի իմթիեազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Մ·Բ·գ·պ վէ իտ·րէհ·նէ·ի 117
Շիշլի Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ.

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Chichli, Grand'Rue de
Kiathané N· 117

مطبعه وادارهخانه‌سی
شیشلیده کاغدخانه جاده‌سنده واقع ١١٧
نومرولی محله

منظوم افكار
صاحب امتیاز ومدیر مسئولی
قره‌بت پانوسیان

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՃԷՎԱՊ

Ազիզիմ Միհրան էֆէնտի,

Պու կիւնլէրտէ պիզիմ կազէթալարտա միլլէթճէ հայլէրիմիզին բէք էսէֆ օլունաճագ պիր սուրէթտէ օլտուղու կէօրիւլմիւշտիր· Շէօյլէքի, պիզ զաթէն բէսիմիտ օլտուղումուզտան, արթըգ պիւթիւն պիւթիւն մէյուս օլմասա պաշլամըշըզ տըր· միլլէթճէ էն զիհատէ պատրի նէիս օլաճագ հալիմիզ 3 գըթա տըր· պիրինճիսի՝ ֆուգարալարըմըզըն վէ ֆագըրլըգըմըզըն քէսրէթի օլուպ· իքինճիսի՝ հալէա տէրաքքիմիզին ճէնսինի վէ տէրէճէսինի լաեըգըյլէ անլայըպ գարար վիրմէքսիզին չարէսինի պագըմագըըզա չալըշմամըզ տըր· վէ իւչիւնճիւսիւ վէ էն ֆէնասը պու չարըըգ կիտիշին ֆարգընտա օլմամարագ, հալէա միլլէթիմիզին իտարէսինէ մէմուր օլանլար իլէ ֆիքիրճէ ըէհպէրլիք իթմէքտէ պուլունանլարըն՝ կիւեա չու չիմտիքի թութուլան թարիգին պիր էսլամէթ թարիգի տիր կիպի պիլաֆիւթուր վագթ կէչիրմէքտէ, վէ քէնտիլէրինի վէ էհալիսի ալտաթմագտա պուլունմալարը տըր· Հայպուքի պու չըգար պիր եօլ տէյիլ տիր·

Միլլէթճէ իչիմիզ չիրաղէսինտէն չըգմըշ տըր· Պիւեիւք քիւչիւք չապու չէքէր վէ խայր ու չէրը պէլլիսիզ օլմուշ տուր· քիլիսէ իտարէմիզ թարիֆ գապուլ իթմէզ սուրէթտէ կիւճէլէշմիշ տիր· Նիզամ ուզամատէ իթաաթ գալզամըշ տըր· Հէր եէրտէ բարող վարդապետ վէ էհալինին չիրքին հալլէրի, վէ հէր թարաֆտա մէքթէպլէրին վէ չոճուգլարըն սէֆիլլիքլէրի, վէ պինապէրին հէր թարաֆտա պինլէրճէ միւհթաճին թարաֆընտան Բաթրիգխանէճէ միւրաճաաթլա պիր գուրու էքմէք բարասը րէճաընտա պուլունմալարը վէ հիչ պիր զէնկին թարաֆընտան տահի կէօզէ չարփար սուրէթտէ պիր համիյեէթ ու սախավէթ էսէրի կէօրիւլմէմէսի պինհագըն մէյմունսըզլըգըմըզը պատի օլմագտա տըր· Ցահա պու հաֆթա օգուտուղումուզ կազէթալարտա Բաթրիգխանէ թարաֆընտան Տիարպէքիր միւհթաճինինի իչին 100 լիրա խանէ կէօնտէրիլտիկի թագտիրտէ ատամ պաշընա 30 բարա անճագ խանէ վէրիլէպիլտիկի կէօրիւլմիւշ տիւր· Մէրգումա պիչարէլէր խուէ պու խանէյի ալմագ իչիւն գաչ այլար պէքլէմիշլէր, վէ քիմ պիլիր քէզալիք 30 բարանըն նաիլ օլմագ իչիւն գա՞չ այլար տահա պէքլէնէճէքլէր տիր· Պէշ քիշիտէն իպարէթ օլան պիր ֆամիլեանըն այլըգ գարուրէթտէն անճագ նայընըզ 4 ղըռ· 10 բարա խանէ վէրիլէպիլիրսէ, արթըգ օ ֆամիլեանըն նէ հալտէ պուլունմաքտը հէր քէս տուշիւնէպիլիր· Հէր թարաֆտա չօճուգլար սաիր քիլիսէտէն օլանլարըն մէքթէպլէրինէ կիթմէկէ մէճպուր օլտուգլարը հէր վագթ օգունմագտա տըր· վէ համթա սիւրիւսիւզ պիր չօպան հալինտէ գալտըգըմըզտան, պու կիւնլէրտէ Վանտա պիր քիլիսէմիզ պիր Բրօթէսթան վաիզինին էհալինին խամիէթսիզլիգ չըգըգ քարոզ վիրտիկի տախի օգունմըշ տըր· Իկէր թիչքիլի Խրիսթիեանլար պու տէրէճէ թէզլիֆօիզլիկի գարար վերիպ գալըրլար իթմիշլէր իսէ, հէր չի իլք խարէթին պիզիմ թարաֆըմըզտան վէրիլտիկի իչին իֆթիխար իտէրիզ· Լաքին հիչ պիր Խրիսթիեան քիլիսէսի պու տէրէճէ վայի ֆէսիզլիկի ճաիզ կէօրմէտիկի հալտէ, նայընըզ պիզիմ թարաֆըմըզտան կէօրիւլտիւկի իչին ուտանըլ էսէֆ իտէրէզ. Սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրինէ, կրօնը ժողովն վէ քահանաներ քիլիսէ վէ միլլէթ ղայրէթի չէքէն զաթլարըն նազարը տըգգաթլարընը տավէթ իտէրիզ·

ՊՕԼԸՔԵՍԻՐ

Պալըքէսիրէ կիտէն Առաջ· Տեղապահ Տէր· Վահան վարդապետ Յակոբեան ալէյհինտէ պազը կազէթալարտա պիր չոգ չէյլէր օգունարագ էսէֆ օլունմուշ իտի· Վահան վարդապետ պիզիմ իթի գատըմըզա կէօրէ, եօլլէ պիր թազըմ ճահիլ վարդապետլէրտէն օլմայըպ եարարըղը պիլիր զաթլարտան օլտուղունտան, մէզքիւր եազըլըշլարա էհէմմիեէթ վիրմէմիշ իտիք· Նաըլ քի 2-3 հաֆթա էվվէլ մահալլի մէգպուբատան ալտըղըմըզ պիր մէքթուպ իթիգատըմըզը թաստիգ իթմիշ, վէ միւմաիլէյհին ալէյհինտէ եազըլանլարըն եալան վէ իֆթիրատան իպարէթ պուլունտուղունու պէեան իյլէմիշ իտի·

Պու կիւնլէրտէ անլաշըլըտըղընա կէօրէ, զարագպարլար հէրչիպատապատ սիւրտիւքլէրի թագպիհաթ լէքէլէրինին պազը գալմասընը նիյէթ վէ արզու իյլէմիշ օլտուգլարընտան, թէքրարէն կազէթալարտա պիր չոգ չէյլէր եազարագ, միւմաիլէյհ Վահան վարդապետին Պալըքէսիրէ կէօնտէրիլէն խանէ աքչէլէրինէ սու իսթիմալլէրի վուգու պուլտուղունու իտտիա իյլէմիշլէր իսէ տէ, նասըլ քի սէօյլէտիք. Վահան վարդապետ եօլլէ բաճըրարագ բազուճ պըրագան ճահիլլէրտէն օլմատըղընտան, զարագպարլարըն մաքսատլարընա նայիլ օլամադըգլարը քիւմաիլէքսին կիւլիւնճ կիւլմիւշ օլտուգլարընը ալ ճէքիլմէտիկի գօյ իտիլէպիլիր· Թէր· Վահան վարդապետին պու խանէ թէվզիաթընտա գաթըյեէն պիր ֆէնալըգ եապմատըղընը էմին օլտուղումուզ կիպի, ճէնապի Մէսըհին գաթարանի կիպի ճիւմլէսինտէ տէ պէրաէթ իտէճէյի իւմիտ իյլէմէք իստէրիզ· Մահա պէօյլէ ազիմ իտէնլէր իսէ, անլարըն տահա տէ զիատէ տէզգահընա տագըլընլարըն մէսէլէի կէօրմէտիկի ճիւմլէսինտէ վաքըֆ գալըրլար, եազըլանլարա միւրաճաաթլա, իթի վէրիլէն պարանըն իտարէտէ պուլունտուղունու տահա ազ ճէզեէ աշլադըգլարըն աշիքեար իթմէք իստէրիզ·

«Մին Պահք վէ Ասագ հաֆթասընտա Ս· Զատիկ գ՛ըն խուէրսին Պալըքէսիրէ կէօրիւնմէմիշ պու սէնէ էճրա օլուննու, վէ պունտան էվվէլ քիլիսէտէ եըքըք վէ գաղը վէյհասըք մէքթէպ չօճուգլարընտան պաշգա քիմսէ պուլունմամագտա իքէն, շիմտի իսէ էհալի խընճախընճ տոլմագտա տըրլար, վէ վիրտիկի միւէսսիր վէ թէսէլլիպախշ քարոզլարըյլա ճիւմլէ հարաքէթկէտիրէնլէրըն մէմնունիյէթինի մուճիպ օլմուշ տուր·

Ս· Զատիկ եօլլէ կիւզէլ օլտուքի, հիւքիւմէթի Սէնիյէ թարաֆընտան եարտըմըլան պարագա տան քիլիսէ տար կէլիպ, վէ հավա խուէ զաթէն կիւզէլ օլմասըյլա քիլիսէնին գաբուսը թարաֆընտա պուլունան թախթալար սէգքիւլէրէք, էհալի րահաթ իթտիրիլմիշ, չէօյլէ քի տըշարտա տուրան էհալի սէրպէսթճէ իչէրիսինի կէօրէպիլմիշլէր տիր·

Վէ իշթէ Ասագ Հինգշաբթի վէ Ս· Զատիկ սապահը Առաջնորդուգ Տ· Վահան Մ· վարդապետին վէրմիշ օլտուղու քարոզլար եօլլէ միւէսսիր իտիլէր քի, ինսանըն իւզէրինէ տիթրէմէք կէլիյր էրքէք վէ գատըն հէքսինին տէ կէօզլէրի եաշլա տոլմուշ տուր· Վէ իշթէ օնլար քի Առաջնորդուգ ալէյհինտէ իտիլէր օլ կիւնտէն իթիպարէն էյան պու կիւնէ գատար թէքրարէն քէնտինէտամէթլէրինի Խպրազ իլէ «մեղայալըը» Առաջնորդ Ճարանըն տիշարըընտան պիլէ իշիտիլմէքտէ տիր, վէ պունլարըն քեաֆֆէսի տէ պու կիւն պիւթիւն պիւթիւն էհալինին ինախկտէ մահզունիյէթ վէ նամըմ գալմըշ տըրլար·

Առաջնորդ հազրէթլէրինին եազանլար եալըընըզ պիր գաչ քիշիլէր օլուպ, Պալըքէսիրին թէքմիլ հայլարընըն նէֆրէթինի մուճիպ օլմագտա տըրլար·

Պունճա սէնէլէրտէն պէրու անճագ միլլէթիմիզին խայրընը մուճիպ օլապիլէճէք պիր Առաջնորդա մուհթաճ օլտուղումուզ հալտէ, մէրզուման զարագպարլար միւմաիլէյհին ալէյհինտէ, չիւնքի քէնտի մէնֆաաթը զաթիէլէրինէ խալէլ կէլտիրդիկինտէն պիր թագըմ չէյլէր իխտատ իթմիշլէր քի, միւմաիլէյհ սուտատագ, էսկի համամ էսկի թաս եարմագ իսթէմիշլէր իսէ տէ մէմնուն վէ միւթէշէքքիրիւզ քի, Տեղ· Հայր Սուրբ քէնտի ղայրէթինի վէ ալիճէնապըըղընը էլտէն պըրագմաարագ եօլլէ մէնֆաաթբէրէսթլէրտէն ճէհալէթիմիզի գուրթարմագա մուվաֆֆագ օլմուշ տըր·

Վէ պունլարտան մաատա, էկէր Առաջ· Տեղապահ վագթընտա կէլմէսէ իտի, էհալիմիզին պիր թագըմը Բրօթէսթան վէ Գաթօլիք քիլիսէլէրինէ իլթիճա իթմէքնիյէթ թասավվուրունտա պուլունմագտա իտիլէր·

Րուսումաթ միւֆէթթիշլիկինէ Ռատօստա պուլունան Սիպեան Լեւոն էֆ·նտին՝ Ռատօս կիւմրիւք մահսուսէսի ազասընտան Րէիսեան Յովակիմ էֆ·նտին քէրիմէսի Օր· Լուիզ իլէ ագտը իզտիվաճը չէհրի մէզքիւրտէ իճրա օլունտուղու թարաֆըմըզա պիլտիրիլմիշ տիր·

Պու սըրատա Բարիզտէ պուլունան Խուտիւճեան Տ· Գէորգ վարդապետ պու քէրրէ Ս· Էջմիածին Սրբազան Կաթողիկոսը թարաֆընտան օլ թարաֆա տավէթ իտիլմիշ օլմագըլա, օրատա Եպիսկոպոս Թագտիս իտիլտիքտէն սօնրա, Ամերիգաեա ումումի Հոգեւոր Հովիւ Նաասպ օլունաճագ տըր·

Մէսմուաթա կէօրէ, Ճանիկ Առաջն· Տեղապահը Կիւլեսերեան Տ· Բաբկէն վարդապետ՝ եագընտա Մուշ վիճակընա Հովիւ վէ Գլակ վանքընա Վանահայր նասպ օլունաճագ տըր·

ԹԻՎ ՃԻՀԱԹ

Մէճլիսը Մէարիֆ ազալըղընա մէճլիսի մէզքիւր գալէմի միւտիրի սաատ՝ Րիֆաթ պէյ թայինէն գըլընմըշ տըր·

ՆԸՇԱՆ

Միւշիրանը ազգամտան տամատը հազրէթի Շէհրիարի տէվլ· Հիւսնի բաշա հազրէթլէրինէ մուրասսա Մէճիտի, վէ տէվլ· Մահմուտ բաշա հազրէթլէրինէ մուրասսա Օսմանի, խասսա օրտուի Հիմայունը էրքեանը հարպիէէ րէիսէ

ֆէրիգ սաատ․ Շաքիր, վէ Պաշբինէ սիլահէնտազ վէ Իթֆաիյէ թապուրլարը գումանտանը ֆէրիգ սաատ․ Մէհմէտ, վէ ումում մէքաթիպը Ասքէրիյէի Շահանէ նազըրը սանիսի ֆէրիգ սաատ․ Րիզա բաշալար հազարաթընա թէզաքիլէն կնճի Օսմանի, եավէրանը հազրէթի Շէհրիեարիլերէն միրալայ իզզ․ Սաատլու պէյէ Ձնճի Մէճիտի, Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթի ճէլիլէսի մուհարրէրաթը էճնէպիյէ միւտիրի Բազ արատ սաատ․ Գէորգ վէ էվրագ գալէմի միւտիրի սաատ․ Խնդիր էֆ․-յէրէ Յնճիւ բիւթպէտէն Օսմանի Նիշանը զիյշանլարը իհսան պույրուլմուշ տըր․

ԻԽԹԱՐ

Նազէթամըզ պէտելինի իրսալէ հիմմէթ իթմիշ օլմաեան զաթլարըն՝ եա գեամիլէն վէ եա տագըմէն իրսալէ հիմմէթլէրինի թէքրարէն րիճա իթտիկիմիզ կիպի, նազտ եէրինէ բօսթա բուլու գապուլ իտէճէկիմիզի, ֆագաթ մէգթուպ բուլլարըն զըրուշլուգտան պէտէլի օլմամասըն վէ թէահհիւտլիւ մէքթուպլա իրսալ իտիլմէսինի իխթար իտէրիզ․

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—Յիւնճի նումարա կիւնիւ Սելամլըգ րէսմի ալիսի Համիտիյէ ճամիսինտէ իճրա պույրուլմուշ տըր․

Մէզգիւր ալայը սէյր ու թէմաշա իթմէք իւզրէ տաիրէի մախսուսէտէ իթալիա սէֆիրի վէ պաշ թէրճիմանը, Յունան սէֆիրի վէ պաշ թէրճիմանը, Ֆրանսա սէֆարէթի մասլահաթկիւզարը վէ սէր թէրճիմանը, Ընկլթէրրա տէմիր եօլլարը միւհէնտիսը Մ․ Հիւկնէն Պանգ Օսմանի միւտիրի Սըր Համիլթըն Լանկ՝ վէ պունլարտան մաատա բէգ չօգ զէվաթը միւթէպէրէ վէ սէֆարէթլէրտէն թավսիյէ իլէ կէլմիշ օլան 147 գատար զէվաթ հազըր պուլունմուշլար տըր․

Միւշար վէ միւմայիլէյհիւմտէն յազըմ կէլէնլէր իլթիֆաթը Շահանէյէ մազհար պույրուլմուշլար տըր․

—Էվվէլքի կիւն Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինտէ պիր րէսմի գապուլ իճրա օլունարագ, պունտա Իրան, Րուսիա, Ավուսթրիա, Ամէրիգա, Ֆելէմէնք, Գարատաղ սէֆիր վէ մասլահաթկիւզարլարըյլա Պուլկար գաբու քէթխիւտասը հազըր պուլունմուշլար տըր․

—Ֆրանսա սէֆիրի Թէպարիյէ հավա իչիւն Պրուսաեա կիթմէկէ հազըրլանտըղը սըրատա, զէվճէսինին խասթալըղը արթտըղընտան պիր Թէլէկրաֆ իւզէրինէ, բէնճշէնպէհ կիւնիւ Ֆրանսաեա կիթմիշ տիր․

—Համէզ վիլաեէթինտէն գախիրէ իխրաճը մէն օլունմուշ տուր․

—Պանգը Օսմանի միւտիրի Մ․ Լանկ՝ մասավիրի սաատ․ Բանճիրի պէյ հազրէթլէրի օլտուղու հալտէ Պապը Ալիյէ կիտիպ Զաթը հազրէթի Սատրազամի իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր․

—Եաղովատա պիր կէօմիւլմիւշ ան պարըլա րըխթըմ ինշասը իչիւն Րուսումաթ էմանէթինճէ գարար վէրիլմիշ տիր․

—Իտարէի Մախսուսէ՝ Ինկիլ Թէրրաեա Օսմանլը Պանգասը վասըթասըյլա 2 վարօր սըբարըշ իտտուպ, պու վարօրլար եագրնտա Լօնտրատան չէհրիմիզէ կէլէրէք Աատալար խաթթընա իշլէեէճէքլէր տիր․

—Տէրսաատէթ Ինկիլթէրրա սէֆարէթինէ հէնուզ վէ գաթիէն պիրի թային օլունմամըշ, վէ պու մէսէլէ Ինկիլթէրրա մէճլիսը միւքէլլաֆընտա միւզաքէրէ իտիլմէքտէ պուլունմուշ օլտուղու կէլէն պիր Թէլէկրաֆտան անլաշըլմըշ տըր․

—Տախիլիյէ Նէզարէթի միւսթէշարը տէվլ․ Ահմէտ Րէֆիգ բաշա հազրէթլէրինին Թահթը րիասէթինտէ ազտը իճթիմա իթմէքտէ օլան ուն գօմիսիօնընտա չէհրիմիզ միւթէպէր թիւճճարլարընտան պազըլարը հազըր պուլունտուգլարը հալտէ, Թիւրքիատան զախիրէ իխրաճաթընըն մէնի խուսուսը միւզաքէրէ իտիլիպ, Թիւրքիատան զախիրէ իխրաճաթընըն մէնի խուսուսը միւզաքէրէ իտիլիպ, Թիւրքիատա մէվճուտ զախիրէ՝ իհթիեաճաթը մաhալլիէեէ քեաֆի կէօրիւլմէքլէ, զախիրէ իխրաճ իթմէք մէմնուիեէթինին գալտըրըլմասըը գարարլաշտըրըլմըշ տըր․

—Պախրիատէի Սէնիյէ Ատանա րէսիֆ գումանտանը սաատ․ Շաքիր բաշա հազրէթլէրի իլէ Պայտաատ գատէ սաատ․ Ապտուլ Գատէր էֆէնտիյէ պիր չէքէր ֆապրիգասը իմթիեազը վէրիլմիշ տիր․

— Կէչէնլէրտէ Քէօթահեատա տէհշէթլի պիր եանկըն զուհուր իտէրէք 40-50 գատար խանէ վէ տիւքքեան եանմըշ տըր․

—Շուրայի պահրիէ լէվազըմ գըսմը րէիսի միւթէվէֆֆա Իզզէթ հիմ բաշանըն եէրինէ Սելանիք գօմօտօրը սաատ․ Էմին բաշա թային օլունմըշ տըր․

—Պիր չօգ քեան Ամէրիգա սէֆարէթխանէսինէ միւրաճաաթլա կէօնիւլլիւ օրտու թեայֆեսի գայտ օլունմալարընը թալէպ իթմիշլէր իսէ տէ, սէֆիր Մ․ Անժէլ պու պապտէ քէնտի հիւքիւմէթինտէն հիչ պիր թալիմաթ ալմատըղընտան, ճէվապը րէտտ վիրմէսի իւզէրինէ, մէրգումլարտան պազըլարը եօլ մասրաֆլարընը պիզզաթ քէնտիլէրի վիրէրէք Ամէրիգաեա կիթմիշլէր տիր․

—Հիճազտա ահվալը սըհհիէ եէրինտէ օլտուղունտան, հաճիլէր հէր տիւրլիւ ալէաթ ու էտէվաթը համիլ օլան Թափիպլէր տէլալէթիլէ սահիլէ տօղրու էնմէեէ պաշլամըշլար տըր․

—Ճէզաիրը Պահրը Սէֆիտ վալիսի տէվլ․ Աթիֆ բաշա հազրէթլէրի էվվէլքի կիւն Միտիլլիյէ կիթմիշ տիր․

—Օսմանլը լիրասընա Թահվիլ օլունմագ իւզրէ, Օսմանլը Պանգասը պիրինճի Թագսիթ օլարագ Զարպխանէի Ամիրէյէ 100 պին ինկիլիզ լիրասը կէօնտէրմիշ տիր․

Օսմանլը լիրասընա Թէպտիլ զըլընաճագ բարանըն եէքիւնի եաըըմ միլիօն լիրաեը կէչմէեէճէք տիր․ Զարպխանէի Ամիրէ՝ Յունան Թազմինաթը հարպիեէսինին պիրինճի Թագսիթինէ տախիլ օլաճագ օլան մէզգիւր աքչէյի ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա Օսմանլը լիրասընա Թահվիլ իթմէք իչիւն ղայրէթ կէօսթէրմէքտէ տիր․

—Վէրկիլէր իչիւն 100տէ 50 եախօտ 75 սուրէթ գապուլ օլունմասը Թէքլիֆի՝ Մէճլիսը Խասսճա գապուլ օլունմաերագ, վէրկիլէրին էվվէլքի կիպի պէլէտիյէ տաիրէլէրինճէ չարուգ սուրէթտէ Թահսիլինէ ղայրէթ օլունմասընա գարար վէրիլտիկինի Թիւրքճէ կազէթալար եազըեօրլար․

—Զախիրէ վէ ուն մէսէլէսի՝ էվվէլքի կիւն Մէճլիսը Խասսը միւզէլատա Թէտգիգ իտիլէրէք, ըՍ․ Թամպօլտա նէ՞ գատար էքմէք սարֆ օլունտուղունուն վէ նէրէլէրտէն զախիրէ կէլտիկինին վէ նէ միգտար կէլտիկի Շէհր էմանէթինէ սիւալ օլունմուշ տուր․

—Լօնտրատան չէքիլէն խուսուսի պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, Օսմանլը սէֆիրի տէվլ․ Գօսթագի Անթօբուլօ բաշա հազրէթլէրի՝ խարիճիյէ միւսթէշարը Մ․ Քիւրզօն իլէ պիր միւլագաթ իճրա իթմիշ տիր․

—Զապթիյէ Նէզարէթի միւֆէթթիշի ումումիսի Լըֆլօն էֆ․ նին մաաշընա պահրատէի Սէնիյէ 25 լիրա զամմ օլունմուշ տուր․

—Տախիլիյէ միւսթէշարը տէվլ․ Ահմէտ Րէֆիգ բաշա հազրէթլէրինին վէզարէթ Մէնշուրունըն՝ պու կիւնքի կիւն սաատ Դտէ Պէպէքտէ քեաին սահիլխանէսինտէ գըրաաթ օլունմուշ տուր․

—Տէրսաատէթ լիմանընա կէլէն վէ չըգան պիւթիւն վափօրլար հագգընտա մէրի իւլ իճրա օլան Թէտապիրը զապըթանըն Թաթպիգինճէ, Պուլկար վափօր գումբանեասը Թարաֆընտան պազը մէրթէպէ միւշքիլաթ կէօսթէրիլտիկինտէն, քէյֆիեէթ Զապթիյէ Նէզարէթինտէն Պապը Ալիյէ իշար օլունմուշ տուր․

—Նաֆիայի Րէժի միւտիրիյէթինէ Իզմիր Րէժի Նէզարէթի միւֆէթթիշլէրինտէն Պոլեան էֆ․ Թային օլունմուշ տուր․

—Թազմինաթը հարպիեէնին Թէք միլիօնին թէէտիյէսէ վէ իթասը իչիւն Օսմանլը Պանգասընըն Յունան հիւքիւմէթի իլէ միւզաքէրաթա կիրիշմէսի խուսուսունա իրատէի Սէնիյէ սուտուր իթմիշ տիր․

—Էվվէլքի սապահ Սիրքէճիտէ զէյթուն եաղը եիւքլիւ պիր գաեըգ տէրունինտէ գաչագ Թիւթիւն պուլունարագ, զապըթա Թարաֆընտան զապթ օլունմուշ տուր․

—Թէսալիանըն հէր Թարաֆընտա չիտտէթլի եաղմուրլար եաղմըշ տըր․

—Պիլէճիքտէ էքմէք 2 զըրուշա չըգմըշ տըր․

—Ատանա, Գօնեա, Նիկտէ, Պուրտուր վէ Սբարթատա էրէյինճէ եաղմուր եաղարագ, էքինլէրէ բէք չօգ ֆայտէսի օլմուշ տուր․

—Ճիպալիտէ քեաին Մ․ Գօրբինին ուն տէյիրմէնինտէ չալըշան Տիվրիկլի Յակօբ՝ էվվէլքի կիւն մաքինանըն գաեըշընը տէյիշտիրիրքէն, գաեըշ մէրգումուն սաղ գօլունու օմուզունտան քէսմիշ տիր․

—Էվվէլքի կիճէ Պէյօղլունտա Զէօբլիւք չէշմէսինտէ պիր էվին բէնճիրէսինտէն իչէրի Յ էլ բէվօլ վէր աթըլմըշ իսէ տէ, հիչ պիրի օտանըն իչինտէ օլմատըղընտան Թէսատիւֆ իթմէմիշ տիր․

ԱՄԷՐԻԳԱ ՎԷ ՍԲԱՆԻԱ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻՆԷ ՏԱԻՐ ԱԼԸՆԱՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

Սօն բօսթա իլէ Քէյ-Ուէսթտէն ալընան Թէլէկրաֆա կէօրէ, Գարտէնաս էօնիւնտէ պիր տէնիզ մուհարէպէսի վուգու պուլուպ, Ամէրիգալըլարտան 1 զապիթ իլէ 3 նէֆէր թէլէֆ օլմուշ տուր․ Ամէրիգալըլար՝ Պլանա ատասընը զապթ իթմիշլէր տիր․

Գուպա իչիւն հազըրլանան Թամբա ասքէրի՝ սէրիան Բօրթօ Րիկօեա սէվգ օլունաճագ իմիշ, պու գօլ ասքէր՝ 10000 նէֆէր, 8 միլեօն խարթուճ, պիր խայլի սիլահը 1400 պէկիրի վէ 600 գաթըրը պուլունմագտա տըր․

Ամիրալ Սամբսօն քէնտի գուվվէի պահրիեէսինի տախի Բօրթօ Րիգօեա տօղրու կէօթիւրէճէք իմիշ․

Թէէմին օլունտուղունա կէօրէ, Ամէրիգալըլար Գուպաեա ասքէր չըգարմաեա չալըշմըշլար իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամաերագ կէրի բիւսկիւրտիւլմիւշլէր տիր․

Թէքրարէն Գուպաեա հիւճում տահա վագ կէչիլմիշ տիր․

Վաշինկթօնտան «Տէյլի Մէյլ» չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, տէվլէթլէր՝ Սբանիա իլէ Ամէրիգանըն արասընը պուլմագ իչիւն Թէվասսութ իթմէեէ մէյիլլի պուլունուեօրլար իմիշ իսէ տէ, Ինկիլթէրրա՝ պէօյլէ պիր Թէվասսութ իճրասընա մանի օլուեօր իմիշ․

Ամէրիգանըն Մօնկօմէրի նամ գրուազէօր սէֆինէսի՝ Հայիթի պըրունընա միւվասըլէթ իթտիքտէ Հայիթի իլէ Գուպա արասընտա Լօրէնձօ վէ Ֆրասքիթօ նամ ըՍբանեօլ վաբօրլարընը զապթ իթմիշ տիր․ Պու վաբօրլար՝ Հավանա իչիւն սըղըր հայվանաթը վէ սըղըր էթի եիւքլիւ Մօնթէվիտէօտան կէլմէքտէ իմիշլէր․

Հավանատան 10 մայիս Թարիխիլէ չէքիլէն պիր Թէլէկրաֆա կէօրէ, իքի գըթա Ամէրիգա հարպ սէֆինէսի՝ զօրլաերագ Գարտընաս լիմանընա կիրմէեէ չալըշմըշլար իսէ տէ, եարըմ սաաթ մուհարէպէտէն սօնրա կէրի բիւսկիւրտիւլմիւշլէր տիր․

Մարէշալ Պլանգօ՝ Սբանիա հիւքիւմէթինէ պիր Թէլէկրաֆ չէքէրէք, իմտատ ասքէրի, էրզագ վէ բարա իսթէմիշ տիր․ Գօրթէս մէճլիսլէրի աէրհալ իճրասընա գարար վիրմիշլէր տիր․

Գուպա ատասընտա սարը սըթմատան վէֆիեաթ օլմաեա պաշլամըշ օլմազլա, էկէր Ամէրիգալըլար՝ պու մէվսիմտէ գարաեա ասքէր չըգարաճագ օլուրլար իսէ պու խասթալըգտան չօգ Թէլէֆաթ վիրէճէքլէր տիր․

Ամէրիգա տօնանմասընտան աթըլան կիւլլէլէրտէն Սբանեօլլար Թէլէֆ օլտուղու՝ Հավանատան պա Թէլէկրաֆ Թէքզիպ օլունուեօր․ Սբանեօլ ասքէրի Գուպանըն ղարպ գըսմընտա սէրքէպլէնմէեէ հազըրլանմըշլար տըր․

«Մալիւմաթ» կազէթասընըն կէչէնլէրտէ ..ը իծտիկի պիր պէնտի մախսուսունաա, քիւլաճ գաթմազ մազ սէտիյլէ մէմալիքը էճնէպիէնէ գաչմըշ օլան էշխասը րէջիլէտէն իքի էտէպսիզին՝ պու քէրրէ Ռումանիատա մէճլիսը մէպուսան ազասընտան պիր Ռումանիալընըն թաճթը իծթիխազընտա օլարագ Ռումանեա պիր հէյէթաննամէ նէշր իթմէնէ պաշլատըգլարը, վէ մէրգումլարըն պիզ Թիւրքիզ տինէրէք հուգուգը Օսմանիեէի մէտաֆաա գայրէթինտէ պուլունտուգլարը հալտէ, կազէթալարընը պիր թագըմ հէզաեան վէ Թիւրահմթլա տոլտուրմագտա օլտուգլարը, վէ պայլարընա եա գըշմաեան ֆէս եէրինէ գօճա պիր սիլինտիր շարգա գօյմագտա օլտուգլարընտան, քէնտիլէրինէ Ռուլուս չինկեանէսի նազարըյլա պագըլտըղը պէեան օլունմուշ տուր. Մէզգիւր պէնտտէ իլավէթէն պէեան օլունտուղունա կէօրէ, պու իքի եատիկեարտան պիրի՝ պունտան էվվէլ Պուլկարիսթանտա պուլունուր իքէն, Իսլամիեէթի թէրք իտէրէք, սօնրա եինէ ալէնէ Միւսլիմանըմ» տէմիշ տիր. Պուգրէշ բօլիս նէզարէթի՝ տօսթ պիր տէվլէթ ալէյհինտէ իթալէի լիսան էտէն մէրգումտան խապիւյէթի ախբէն ճէլպ իտէրէք, մէմլէքէթտէն չըգմալարընը պու քէրրէ էմր իթմիշ տիր.

Մալիւմաթ կազէթասընըն տիկէր պիր նիւսխէսինտէ տախի եինէ պիր մէզգալէի մախսուսէ նէշր իտէրէք, հէր միլլէթտէ ֆէնա ատամլար օլտուղու կիպի, պիզտէ տախի պազը ալչագլար պուլունուպ, պու նամուսսուզլարըն՝ չուբանա պուրաեա ֆիրար իտէրէք տինլէրի, տէվլէթլէրի վէ վաթանլարը ալէյհինտէ աղըզլարընա կէլէն հէզեանլարը իճրատէն չէքինմէմէքտէ օլտուգլարը, վէ պունլար՝ Միւսլիմանլըղըն էսասը նազլէ տէյիլ ազլա միւսթէնէտ օլտուղունու, վէ պունուն աքսինի իտտաա իտէնլէրին ճահիլ պուլունտուղունու պէեան իտէրէք, ահքեամը Գուրա-ը տախի թէզեիֆ իթմէք իսթէտիքլէրի, վէ իշթէ պունլարըն քեաֆֆէի նէշրիեաթը հէպ պէօյլէ տին ու տէվլէթ ալէյհինտէ պիր թագըմ թիւրահաթտան իպարէթ օլուպ, անլէրին վէ ճուտլարը ալէ·լը Իսլամիեէթ իչին պիր լէքէ օլտուղու պէեան օլունմուշ տուր.

Սրանիա-Ամէրիգա մուհարէպէսի իւզէրինէ պուղտայ վէ ուն ֆիեաթլարընըն եիւքսէլմէսի՝ մէմալիքի Շահանէտէն Էվրօբաեա զախիրէ իխրաճաթընը մուճիպ օլմուշ, վէ պու տա էքմէք ֆիեաթընա 10 բարա գատար պիր զամմը իճապ իթտիրմիշ օլուպ, համտ օլսուն չէհրիմիզտէ վէ սաիր Օսմանլը լիմանլարընտա թէրագգըի ֆիեաթ պիր կէօնա սըգընթըեա մուճիպ օլմատըղը հալտէ, Նօվօեիէ Վրէմիա Ռուս կազէթասընըն Տէրսաատէթտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆտա, էքմէք ֆիեաթընըն թէրագգըսը իւզէրինէ չէհրիմիզտէ գարըշըգլըգլար գուհուր իթտիկի պիլտիրիլմիշ, վէ պու խապէրին տէ սըրֆ ղարազ սէվգիյլէ ույտուրուլմուշ պէտապախթլըգ էսէրի օլտուղու՝ Տէրսաատէթին քէմալը ասայիշ վէ օ կիպի պիր վագաեըն ասլա գուհուր իթմիշ տէյիլ, խալթ ու խուսալէ պիլէ կէլմէմիշ օլմասըյլա միւսպէթ պուլունմուշ օլտուղունտան, մէզքիւր կազէթանըն նէշրիեաթը վագըաեը քիւլլիեն պիեաստ տըր.

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ինկիլթէրրանըն Չէթինեէ սէֆիրի՝ ալաֆր. մայիս 5տէ քէնտի հիւքիւմէթի թարաֆընտան Գարատաղ բրէնսի Նիգօլաեա վէրիլէն մուրասսա Վիքթօրիա նիշանըյլա պէօեիւք օյլու բրէնս Տանիլօեա վէրիլէն մէզքիւր նիշանըն Չնճի րիւթպէսինի թէսլիմ իթմիշ տիր. O աղշամ բրէնսին իգամէթկեահընտա սէֆիրը միւշարիլէյհին չէրէֆինէ պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր.

Ովկիանիատա Գրիսբման նամ մահալէ վիրուտ իտէն պիր խապէրէ կէօրէ, Նուվէլ Հինէտէ Մանամանա նամ մահալտէ ֆիրար իտէն 14 եէրլի մահպուս՝ պիր քէօյ իւզէրինէ հիւճում իտէրէք, 18 քիշիեի թէլէֆ իտուպ եէմիշլէր տիր.

Ռուսիա հիւքիւմէթի քէնտի մէմալիքինտէն զախիրէ իխրաճաթընը մէնն իթմէեէ գարար վիրմէմիշ օլտուղունու բէսմէն իլան իթմիշ տիր. Գու րիվաեէթ զախիրէ թիւճճարլարընըն՝ ֆիեաթըն եիւքսէլմէսինտէն իսթիֆատէ իչիւն սըբարըշլարը կէճիքտիրմէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր.

ՍՐԱՆԻԱՅԱ ՀԷՆԷԺԱՆ

Մատրիտտէն չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Սրանիանըն պիր չօգ եեալէթլէրինտէ գարըշըգլըգլար վուգուա կէլիպ, պունլարըն էքսէրիսի՝ ահվալը ասքէրիեէ վէ բօլիթիգիեէտէն տէյիլ, իլլա էքմէք ֆիեաթընըն եիւքսէլմէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր.

Վալէնձիա չէհրինտէ քէնտիեէ ճիւմհուրի սիւսիւ վիրէն պիր թագըմ՝ պիր քէօյ պէլէտիեէսինին գացասընը զապթ իթմէք թասատտիսինտէ պուլունմուշ իսէ տէ, ժանտարմալար թարաֆընտան քէմալը սիւհուլէթլէ տաղըտըլմըշ տըր. Վալէնձիա եեալէթինտէ պու միսիլլու տիկէր հատիսէլէր տախի վուգու պուլտուղունտան, միւլքիեէ վալիսի՝ իտարէի հիւքիւմէթի ժէնէրալ Մօնթօեա թէվտի իթմիշ վէ միւմաիլէյհ տախի իտարէի էօրֆիեէ իլան իլէմիշ տիր.

Թօլէտ եեալէթինտէ Թալավէրա նամ մահալտէ էհալի՝ տէմիր եօլ սթասիօնը իւզէրինէ եիւրիւեիւշ իտէրէք, ուն եիւքլիւ պիր գաչ վակօնու խարապ իթմիշ տիր. Քէզալիք պիր չօգ պուղտայը պուլունան պիր մանասթըր տախի աթէշէ վէրիլմիշ, միւթէատտիտ էվլէր եաղմա իտիլմիշ օլմաղլա, ասքէր կիւճ հալ իլէ պունլարը մէնն իտէպիլմիշ տիր.

Գաչէրէս վէ Ակիլար նամ մահալլէրտէ էհալի ֆըրունլարըն իւզէրինէ հիւճում իտուպ, Ալթիւրի եեալէթինտէ տէ եինէ այնի սէպէպտէ մէպնի գարըշըգլըգլար վուգու պուլմուշ, վէ պիր չօգ ժանտարմա եարալանմըշ տըր.

*

Գու աբայրգ Իթալիատա տախի պուղտայըն եիւքսէլմէսինտէն տօլայը բէք տէհշէթլի գարըշըգլըգլար գուհուր իտուպ, էզճիւմլէ Պաեազաֆալլօ նամ մահալտէ պիր նիւմաեիշ վուգու պուլուպ, պիր հէյէթի մախսուսէ՝ պէլէտիեէ բէիսի իլէ միւքեալէմէ իթտիկի սըրատա, նիւմայիշճիլէր աահէնին իւզէրինէ եիւրիւեիւշ իթմիշլէր վէ իքի բ.․ի մէմուրունու թաշ իլէ եարալամըշլար տըր. Ասքէր էվվէլա հավաեա սիլահ պօշալթըպ լաքին բաթըրտը տէվամ իտինճէ նիւմայիշճիլէրին իւզէրինէ աթէշ իթմիշ վէ պունլարտան 3 քիշի թէլէֆ վէ 5 քիշի եարալանմըշ տըր.

Մօլֆէթթա նամ մահալտէ տախի պու վագաալարտան էհալիտէն 30 քիշի գատար եարալանմըշ տըր.

Գրէմօնա եեալէթինտէ տախի գարըշըգլըգլար գուհուր իտէրէք, Սօրէզինա նամ մահալտէ էվլէր սօեուլմուշ վէ եանկընա վէրիլմիշ օլտուղունտան, ասքէր աթէշ իթմիշ վէ պունտա իքի քիշի թէլէֆ օլմուշ վէ պիր գաչ քիշի եարալանմըշ տըր.

Ֆէզա Թօսգանա եեալէթինտէ էհալի պուղտայ անպարլարընա եիւրիւեիւշ իթմիշլէր տիր.

Միլանտա տախի պիւեիւք գարըշըգլըգլար գուհուրա կէլմիշ տիր, էքմէք ֆիեաթը կիթտիքճէ արթմագտա իմիշ.

Պարի, Էլվօրնօ վէ Բրօնէտէ եեալէթլէրինտէ գանլը արպէտալար վուգու պուլմագտա տըր.

Ամէլէնին թէշվիգ վէ թահրիքիյլէ Միլանտա բէք պէօեիւք գարըշըգլըգլար վուգու պուլմագտա տըր. Հիւքիւմէթ չէհրի մէզքիւրտէ իտարէի էօրֆիեէի իլան իթմիշ տիր.

Սօն բօսթա իլէ ալընան թէլէկրաֆլարըն պէեանընա կէօրէ, Իթալիատա ունլարըն կէօմրիւք բէսմի հէր նէ գատար ֆէսխ օլունմուշ, վէ պէլէտիեէ թարաֆընտան ինշաաթը նաֆիա իճրասընա պաշլանմըշ իսէ տէ, աիր գաչ կիւն էվվէլ Բավիա չէհրինտէ պիր գաչ եիւզ գատըն վէ չօճուգ՝ պէլէտիեէ մէյտանընա կիտիպ ճամլարընը գըրմըշլար, վէ պաշչէնին ազաճ վէ ֆիտանլարընը խարապ իթմիշլէր տիր.

Իշպու գարըշըգլըգլար աղշամա գատար տէվամ իտուպ, Նիւմաեիշճիլէր սիւվարիլէրին իլէրի եիւրիւմէսինէ մանի օլմագ իչիւն սօգագլարա տէմիր թէլլէր կէրէրէք գարամըշլար տըր. Ասքէր թաշա թութուլուպ, պիր չօգ նէֆէր եարալանմըշ, էհալիտէն տէ 3 քիշի մէճրուհ օլմուշ, վէ Իթալիա մէճլիսի մէպուսանը բէիսի սանիսինին օղլու աղըր սուրէթտէ պաշընտան եարալանմըշ տըր.

ՕՏԱՆԸՆ ՀԱՎԱՍԸՆԸ ԹԱԶԷԼԷՄԷՔ

Պիր օզըն գատար գայնամըշ սաեուն իչինէ 1-2 գաշըգ Թիրէմէնթի բուհունը գարըշտըրմալը՝ Պունտան հասըլ օլան պուլաըու օտանըն տէրունինէ կիւզէլ պիր գօգու բէյտա իտէր. Պու Թէրթիպ կիւնտէ պիր իքի տէֆա իճրա իտիլէրէք քէօքիւսէ միւպթէլա օ-
տանլարա տախի ֆաիտէտէն խալի տէյիլ տիր.

*

ՊԱՇ ԱՂՐԸՍԸՆԸ ՏԷՖԻՒՄԷՔ ԻՉԻՒՆ ՅՕԼԱՅ ՊԻՐ ԹԷՐԹԻՊ

Եարըմ գատէհ սօտա սուեուն իչինէ պիր իքի տամլա քեաֆիրի րուհու տամլատարագ իչիլի, պու թէրթիպ էքսէրիա պաշ աղըրըսը՝ միտէ պօզուգլուղունտան իլէրի կէլտիկինտէ իսթիմալ օլունսա բէք ֆաիտէլի օլուր.

Պունտան պաշգա պիր իքի տամլա քեաֆիրի րուհու պիր ․մէնտիլ իւզէրինէ տամլատըլարագ գօգլանաճագ օլուրսա պաշ աղըրըընը անիտէ տէֆ իտէր, վէ պաշգա իլաճլարտան տահա զիեատէ թէէսիրի կէօրիւլիւր.

Քեաֆիրի րուհունը թէրթիպ իթմէք զօր պիր չէյ օլմաեըպ սիզ տախի եաբաբիլիրսինիզ. եանի 10 կրամ քեաֆիրիեի 90 կրամ իսբիրթօնըն իչինտէ գարըշտըրարագ տիւլպէնտտէն սիւզմէլի. պունտան մաատա քեաֆիրի բագըրըը տախի եաբաբիլիրսինիզ քի օնուն Թէրթիպի տախի 390 կրամ քէսքին բագըրըն իչինէ 10 կրամ քեաֆիրի գարըշտըրըլմագլա հուսուլէ կէլիր քի, պունուն իսթիմալինտէ սուեուն զիեատէ օլմասը իգթիզա իտէր.

«Հանրագիտակ»

ԳԵՂԵՑԻԿ ԽՕՍՔԵՐ ԵՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄՏԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—Եթէ մենք մեր զաւակաց տէրն եմք, պարտիմք զանոնք երջանիկ ընել՝ բարի կրթութեամբ և համեստ դաստիարակութեամբ.

—Մեծամեծ ձախորդութեանց մէջ զմարդ պաշտպանողը՝ իր հանճարն է.

—Վրէժխնդրութեան լաւագոյն միջոցն է բնաւ չնմանիլ զմեզ թշնամանողաց.

—Խօսէ ճշմարտութիւնը՝ գործէ բարին և ըրէ ինչ որ մարդուս արժանապատուութեան կը պատկանի. յայնժամ աշխարհիս վրայ պարտականութիւնդ կատարած կը լինիս.

—Մեծամեծաց չունեցած բարեմասնութեանց համար գովեստ կարդալը՝ անպատիժ նախատինք մ'է անոնց դէմ.

—Եթէ մենք զմեզ չի շողոքորթեմք, այլոց շողոքորդութիւնները չեն կարող մեզ վնասել.

—Հոգին չունի գաղտնիք մը, որ մարդուս ընթացքովը չի յայտնուի.

—Ոչ թէ թանկագին գոհարք, այլ բարի վարքն է, որ զկանայս կը զարդարէ.

—Դատարկութիւն և անմտութիւն, ըմբոստ ու յիմար կընեն ժողովուրդը.

—Հոգւոյն բարի գործերն են, որ մարդուս մարմինը կը զարդարեն.

—Մարդուս ըրած բարիքը չը կորսուելու լաւագոյն միջոցն է մոռնալ զայն.

—Շատ քիչ բան կորուսած է մարդ, երբ կը պահէ պատիւն.

—Ընտրելագոյն է բարի համբաւով մեռնիլ, քան ապրիլ նախատանօք.

—Թողումք այլոց հարստութիւնը և մենք շատանամք առաքինութեամբ.

—Թշնամանքէ մը վրէժ լուծելը թշնամիին հաւասարիլ է. իսկ նմա ներելը՝ անկէ խիստ վեր բարձրանալ է։

—Եթէ լաւ ըմբռնենք Աստուծոյ էութիւնն՝ շուտ կը դադարին ի մեզ սին փափաքներ, մարմնաւէր ձգտումներ և մոլեկան կիրքեր։ Ցայնժամ՝ ինքնին կը տարտկանանք հեշտական հաճոյքներէ և կշտացած կը լինինք ամէն բանէ։

—Մեր ամբողջ կեանքն ու գոյութիւնն իւր բոլոր բարեմասնութեամբք և ստորոգելեօք Աստուծմէ ընդունած ենք և Աստուծոյ կը պարտիմք։ Ուրեմն ապերախտ կը լինիմք՝ եթէ անմերժ չի կատարեմք մեր պարտականութիւններն առ Նա։

—Եթէ Աստուած մեր ամբարշտութեան չափով կշռէր ու դատէր զմեզ, ո՞ւր կը մնայինք և ի՞նչ կը լինէինք. կը խնայէ ի մեզ, յոգնութիւն կը ժամանէ ներելու և մոլորեալ մարդոցն։

—Ոչ միայն Աստուածպաշտութեան այլ և ընկերսիրութեան համար հոգ ունենալու եմք. վասն զի կատարեալ Աստուածպաշտութիւն է վասն Աստուծոյ զընկերն սիրելը։

—Եթէ մարդ մը իւր պակասութիւններն նշմարէ՝ առանց այլոցն քննադատելու, անշուշտ զայլս քան զինքն լաւ պիտի գտնէ, և այսու ինքնին կը վերնան ընկերսիրութեան դէմ եղած արգելքներն։

—Մամոնայն խմատոյն ծառայն իսկ անմտին տէրն է. երբ լաւ գործածուի՝ կրնայ փրկութեան պատճառ լինիլ, բայց անիրաւութեամբ գանձեալն ի կորուստ կը տանի զատացիչն։

—Չես գիտեր թէ իւր մահը կսպասէ քեզ, ուրեմն պէտք է որ դուն յուսով անոր սպասես ամէն տեղ։

—Մտաց յստակութիւն և սրտի պարզմտութիւնն՝ Հոգւոյն Սրբոյ հաճոյական աթոռն է։

—Երբ այլք բամբասեն զմեզ՝ մի վշտանար և առաքինութենէ մի կասիր. եթէ ստոյգ է ինչ որ կը զրուցեն՝ պէտք չէ թշնամանք համարիլ, այլ յուղղութիւն զայ. իսկ եթէ սուտ՝ թող խրատ և ըզգուշութիւն լինի քեզ և խօսողն ամօթահար կը լինի իւր բամբին վրայ։

—Երբ տեւայնութեամբ և ձախողուածով ներդէպս և տառապիս զինուած եղիր որ յաւկաւդէս բարձրելոյն, թոյլտուութեամբ է, զի այնու կը սրբիս ի մեղաց և կարիանաս յառաքինութեան։

—Փոքր և թեթեւ մոլութիւն կամ առաքինութիւն ունի իւր լաւ կամ վատ արդիւնքը և հետեւանքը. եթէ առ ոչինչ համարիմք թեթեւ պակասութիւններն կրնան մեծամեծ և մահացու մեղաց ծնունդ տալ։

—Վեհանձն և պատուաւէր անձանց համար շատ անվայել բան է կեղծաւորութիւնը. քանզի առաքինութեան պատրուակ, սրբութեան ցեց և սուտութեան խառնուրդ էք։

—Ճշմարտութիւն յաւէտ և յամենայնի յաղթող է. թէեւ ունի բազմաթիւ հակառակորդներ և կը հալածուի յաճախ սակայն հուսկ ուրեմն անպարտելի կը մնայ։

Ճշմարտութիւնը, որպէս արեգակն, թէպէտ ժամանակ մը կը ծածկի ընդ ամպովք, այլ ի վերջոյ պայծառագոյն լուսով կերեւի և ստութիւնը կը խայտառակէ։

—Լաւագոյն քաղաքավարութիւնը պարզութիւնն է. պարզերեսն բնաւ չնշաւագ ունիր. իսկ ըղպախօսն երբ նշաւակի՝ ամօթալի անուն մը կը թողու ընդ միշտ։

—Երբ աթոռիս վրայ բազմած՝ զբեանցս կը յառիմ ակնապիշ, իբաց կը վանեմ յինէն նախանձն ու անապարծութիւնը և բոլոր այսօրինակ մոլութիւններ, որոց դայեակն է ծուլութիւն, մայրն տգիտութեան և մեծամեծութեան։

—Մի վստահիր անոր, որ ամէն բան լաւ կը գտնէ, ոչ անոր, որ ամէն բան սեւ ակնոցով կը դիտէ. և ոչ իսկ անոր, որ անտարբեր է ամէն բանի համար։

—Թող ուրիշներու վճիռը զքեզ մտախոհ ընէ, բայց ոչ երբէք յուսահատ։

—Աշխարհիս մէջ հարստութեան փայլը շատ անգամ կը ծածկէ մոլութեան ամօթապարտ կարմրութիւնը. մինչդեռ աղքատութիւն կը նսեմացնէ անհատին ամբիծ ճակատը։

—Բարեկամութիւնը թոյն մ'է, որ զարնող հողմոց ալ պարտի դիմադրել։

—Ով որ բնաւ չի կրնար զիջում ընել բարեկամութեան մէջ՝ չի կընար նաեւ լինիլ բարեկամ։

—Մնած օրդ ուրիշներ կուրախանային, իսկ դու կուլայիր. ջանա որ մեռած օրդ երբ ուրիշներ լան՝ դու ուրախանաս։

—Անմիտ մարդուն մեծութիւն տալ՝ և հիւանդին վրայ բեռ դընել մէկ է. զի անմիտը հիւանդ է խելքով։

—Բարեգործն է ազնուական և ոչ թէ մեծատունը կամ գեղեցիկը. զի հարստութիւն և գեղեցկութիւն ստուերի պէս կանցնին։

—Լաւագոյն բան է այլոց սխալմունքէն բան սովրիլ, մանաւանդ երբ մարդ անով ինքզինք սխալելէ ազատ կը կացուցանէ։

—Զգուշութեամբ նկատէ գործոյ մը վախճանը, զի գործ իւր վախճանովն կը պսակուի։

—Բարի մարդը կուրախանայ երբ ուրիշէն յանդիմանութիւն լըսէ իւր պակասութեանը համար. իսկ չար մարդը՝ թշնամի կը լինի զինքը խրատողին։

—Ով որ ինքզինք բնական կարգի մէջ կը պահէ զերծ կըլլայ աղքատութենէ, իսկ նա որ բնական կարգէն դուրս կելնէ, թէեւ հարուստ ալ ըլլայ՝ միշտ կարօտութեան մէջ է։

—Կատարեալ իմաստուն մը չէ ան, որ շատ բան գիտէ, այլ ան է իմաստուն՝ որ իր կրից վրայ իշխելով, զայնս իրեն կը հնազանդեցնէ։

—Աստուած աղբիւր է ամենայն վայելչութեանց և բարեաց, և մարդս Անոր հետ հաղորդութիւն ունենալով կրնայ երանելի։

—Յաջողութեան մէջ շատ բարեկամներ կրնաս ունենալ, բայց ձախորդութեան մէջ խիստ քիչ պիտի գտնես։

—Մարդուս պէտք է նախ քան զամենայն ինքն բարի լինել, որ կարենայ ուրիշներն ալ բարութեան առաջնորդել։

Հաւաքեց
Ռ. Ս. ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

Ս. Երուսաղէմ։

ՄԼՈՒԿԸ

(Եվվէլբի Նիւսխէմիզտէն տէվամ վէ խիթամ)

Ձմեռը մեծ մասամբ մլուկներբ կը սատկին. Մնացածները թմրած իրենց ծակերուն մէջ կը պահուըտին, և հետեւեալ գարնան վերակենդանանալով կսկսին հաւկիթ ածել։ Սեպտեմբերէն մնացած հաւկիթները առանց աւրուելու մինչեւ գարուն կը դիմանան, որչափ ալ ցուրտ ընէ։ Մլուկը չափահաս ըլլալու համար 11 շաբաթ, կամ վեր ի վերոյ 75 օր պէտք է։ Ռափաէլ Պլանշառ կըսէ թէ՝ իւր ծընած վայրկեանէն մինչեւ վերջին խորխը (փոփոխութիւն մորթի). — այսինքն՝ մորթուր եղած ժամանակ— դեռահաս մլուկը՝ մորթային 3 դեղձեր (էթպէզի) կունենայ զարշահոտութիւն արտաբերող, որոնք կը գտնուին թորին առաջին 3 հատուածներուն մէջտեղը։ Վերջի խորխին ժամանակ, այս դեղձերը կը կծկին՝ կ'անհետանան ու անոնց կը յաջորդեն երկու նոր դեղձեր։ Այնպէս կը կարծուի որ մլուկներն ալ Ամերիկայէն զրկուած ըլլան մեզ. բայց սխալ է այս կարծիքը, որովհետեւ Արիստոտէլ և ուրիշ հին դարու հեղլէն պատմագիրներ անոր գոյութեան վրայ գրած են արդէն։

Թէ ի՞նչպէս կարելի է ազատիլ այդ զազիր միջատէն։

Միջոցները թէեւ շատ են, բայց ամենն ալ ոչ օգտակարապէս արդիւնաւոր, մանաւանդ եթէ ճիշդ ժամանակին չի ձեռնարկուի զանոնք ոչնչացնելու միջոցներուն։ Որ ամենէն հաւանականը մարտ ամսոյ մէջ է, երբ արդէն թիւով քիչ են, և նորածիններն ալ փոքր։ Բանի մը տարիներէ ի վեր օգտակարապէս կը գործածուի, գրեթէ աշխարհիս ամէն կողմերը միջատասպան փոշի մը, որ կը պատրաստեն (բիռէյթռ) կոչուած տունկէ մը։ Բիռէյթռը (իգափող, ագըրկարհայ) վայրի վիճակի մէջ կը գտնուի առատօրէն Կովկասի լեռանց վրայ։ Էր վաճառականութիւնը այն ատրիճան կարեւորութիւն տացաւ վերջերս, որ շատ տեղեր սկսան անոր մշակութիւնով զբաղիլ։ ի մէջի այլոց, Ֆրանսացիք և Իտալիոյ ալլէ այլ նահանգները մեծաքանակ կարտադրեն, և իր վաճառականութենէն շատ գոհ են։ Բայց Ամերիկացիք ալ ետ չը մնացին անոնցմէ, և տարածեցին իրենց հողերուն մէջ «կանկարատերեւ իգափողի» (բիռէյթրօմ սինէրարի ֆօլիում՝) մշակութիւնը, որ բուն իգափողէն կը տարբերի իր տերեւներուն ձեւով։ Իգափողը կը նմանի երիցուկի տունկին (փափաթիա) և անոր ցեղէն է։ Լայնարաց ճառագայթաձեւ և մատգոյն ծաղիկ մը ունի, արմատը երկոյթ մատի հաստութեամբ կլոր, նրբաթել և դժուարաթեք, կեղեւը դեղնաթոյր։ Իսկ միւսը ձերմակ կծու համ մը ունի, որ կերուած ատեն կայրէ լեզուն և կը փռշնք. տացնէ, միեւնոյն անգամ բերնի լորձունքն ալ վազցնել կուտայ։ և այս յատկութեան համար կը գործածուի ընդհանրապէս, իբր լորձունքը դըդուող դեղ, և երբեմն ալ ակռաի ցաւերը դադրեցնելու համար, որ կը գործածեն օգտակարապէս, երբ ակռայի ցաւերը յառաջ կուտայ լինտերու անզօրութենէն։ Բայց իբր միջատասպան, միայն իր ծաղիկն է որ կը գործածուի, զայն չորցնելով և փոշիացնելով։

Իգափողի մշակութիւնը թէև դժուար, բայց քիչ մը խնամքով կարելի է անոր տիրանալ։ Տունկերը իբրաւ 60 հ.մեթր հեռաւորութիւնով կը տնկուին ուղղաձիգ գծերու վրայ, և այս գիծերն ալ իրարմէ 1.25 մ. հեռու։ Տունկերը կը հասնին մինչեւ 70 հ.մեթր բարձրութեան և կարտադրեն խիստ շատ ծաղիկներ. մշակութեան գըլխաւոր պայմաններէն մէկն է առատ և յաճախ ոռոգում (ջուր տալ), և երկրորդ բահել և բրել։ Առաջին բերքաղը կը կատարուի տնկարկումէն 3 տարի վերջը։ Նարընջենիի կլիմաէն սկսելով, մինչեւ ձիթենիներու կլիմային տակ կարելի է մշակել։

Ծաղիկները չորցնելը մեծ խնամքի կը կարօտի, և որչափ աղէկ չորցուած ըլլան անոնք, փոշիին հոտը և ազդեցութիւնը այնչափ մեծ կըլլայ։

Գործածութեան ամենէն դիւրին եղանակն է, պզտիկ փքոցներու (քէօրիւկ) միջոցաւ փոշին փչել սենեակներու բոլոր ծակ ու ծուկերուն մէջ, ուր կենթադրուի մլուկ ըլլալ։ Դժբաղդաբար այս եղանակով ալ կարելի չէ մլուկներէ վարակուած տուն մը կատարելապէս մաքրել, իրենց տարօրինակ արգասաբերութեան պատճառով։ Բայց եթէ յետագայ միջոցը գործածէք, դիւրութեամբ կրնաք առաջքը առնել։

1 լիթրա ջուրի մէջ հալեցուցէք նախ՝ 100 կռամ սեւ օճառ, աւելցուցէք վրան 50 կրամ քարիւղ ուժով զարկէք մինչեւ որ աղէկ մը իրար խառնուին. յետոյ ձարձատիչով (ֆիւքիյէ) մը բոլոր ծակ ու ծուկերը ցայտեցուցէք զայն. և անոր վրայէն երբ իգափողի փոշին փչէք, թէ թացութեան պատճառով անիկա կը փակչի ինկած տեղը, և թէ հոտը աւելի զօրաւոր ըլլալով, ազդուապէս կը ներգործէ մլուկներուն վրայ։

Սեւ աճառը և քարիւղը արդէն միջատասպան յատկութիւններ ունին առանձին, և իրարու հետ միանալով իրենց ուժը կը բազմապատկի. իգափողի փոշին ալ վրայէն ցանուելով, վերջնականապէս կրնաք ոչնչացնել զանոնք. այս գործողութիւնը կատարելու է տարին 4 անգամ, երբ մլուկները հաւկիթէն նոր դուրս ելած են. այսինքն՝ մարտ, մայիս, յուլիս և սեպտեմբեր ամիսներու վերջերը։

Վերոյիշեալ օճառի և քարիւղի խառնուրդը օգտակարապէս կրնայ գործածուիլ, ծառերու թրթուրները ոչնչացնելու համար, որ կը սրսկեն ցախաւելով (չալը սիւբիւրկէսի) կամ ձարձատիչով։

Ղ. ԲՈՂԱՑ